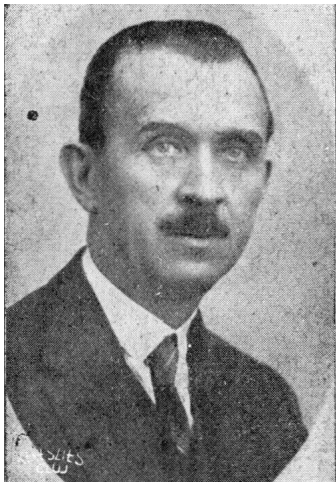

Din lucrarea Dlui. Onisifor Ghibu, membru corespondent al Academiei Române intitulată: <De la Basarabia rusească la Basarabia românească. Analiza unui proces istoric – însoțită de 186 de documente-. Vol. I, Cluj, 1926> scrie că în 1789 s-a publicat la Iași un volum pentru scop teologic cu rugăciuni și cântări pentru pomenirea Țarului și a familiei împărătești. Volumul cu rugăciuni și cântări era în slavonește.

La 1790 s-a tipărit în românește și rusește o <Învățătură creștinească>.

Dacă s-ar fi cântat cu asiduitate din prima carte, poate astăzi familia imperială ar fi avut descendenți și ar mai fi trăit. Desigur, cu condiția îndreptării unor nereguli din propria lor enormă țară. Cărticica a doua a fost blagoslovită de episcopul Ambrozie, arhiepiscop al Ecaterinoslaviei, al Tavricescului Cherson și ținător de loc al Exarhiei Moldovlahii.

Academicianul Onisifor Ghibu menționează o Crestomație românească apărută în 1848 la Sankt Petersburg a dui. Iacob Hânculov, precum și cărțile de la Chișinău ale dlui. Ioan Donceș din 1865, 1866, care sunt o expresie a românismului, nu a moldovenismului: <Curs primitiv de limba română> și <Abecedă română>.

De ce era nevoie de un arhiepiscop la Ecaterinoslav și în Crimeea ? Pentru românii colonizați acolo. Dar de unde ? În general din părțile Banatului, dar și din Timoc, ori zona Vidinului. Dar și din părțile ungurești, în general din Partium (de la est de Tisa). Nu fiți surprinși de faptul că Volodea Putin este de fel de-acolo. Unii s-au așezat și în Slavo-Serbia, dar ce o mai fi acolo, Dumnezeu știe.

Profesorul filogerman A. Frunză scria în 1915: <Dar poate tot nu vom pieri încă nici noi, căci nu ne lasă să pierim doi buni români: gen. Hindenburg și von Lisingen>.

În anumite situații, descendenții românilor sau vlahilor colonizați aiurea, au fost reasezați în Basarabia, ei mărturisind o identitate rusească (chiar și în cazul conservării limbii române arhaice).

În contrapartidă se instalează la mănăstirea Neamț, monahul Paisie Velicicovschi, iar în Bucovina și chiar spre Iași așezări lipovenești care astăzi au mari dificultăți în menținerea elementelor de limbă rusă la generațiile de vârstă medie și mică, precum și în susținerea identității proprii.

O mișcare eminamente moldovenească (dar existentă și în comunitatea găgăuză, prezentă și astăzi încă) a fost mișcarea inochentistă, care datorită obscurității, a fost împinsă spre Transnistria. Inochentiști mai sunt poate în Ucraina actualmente, dar tot între Nistru și Bug. Respingerea ei ca eretică de către Biserica română, dar și de cea rusă, i-a izolat și limitat la unele localități aparte. Călugărul Inochentie (e numit Inochentie de la Balta în Ucraina) pare a fi un om extrem de simplu, profund mistic, dar sincer în mărturisirea sa. Avem cunoștință de încercarea creerii unui așezământ monahal la Lipețcoe Ucraina. Puținii inochentiști mențin limba arhaică cu stoicism în marginile Ucrainei, poate și în Siberia, în batjocura altora desigur.

Până la urmă, unde era libertate de facto și se putea totuși trăi, greu, dar se putea trăi ?!

Scris azi douăzeci iulie an în curs două mii douăzeciși unu pentru sighet.online.

Scris de Gheorghița N. Dobre și Valentin-Claudiu I. DOBRE din surse scrise și internet